Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bez Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bez peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots festdeenâm no plkst. 8 fahkot.

Maksa par sludinaschanu:
par weenas slejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschudrukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

38. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 14. Sestdeen, 3. aprilî. 1893.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un **sludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bez tam wehl **Peterburgas ahrpilsehtâ:** Puhzischu Gedert kga grahm. pahrd., Terbatas un Stabu eelu stuhrî un Jagodkin kga pahrd., pee leelâ pumpja; **Jelgawas ahrpilsehtâ:** Altberg kga grahm. pahrd., Akmenu eelâ Nr. 11; **Ahgelskalnâ:** Losberg kga pahrd., Tirgus eelâ un pee A. Reekstin kga, Slokas eelâ Nr. 41; **Ilgezeemâ:** Modin kdses pahrdotawâ; uz **Katrinas dambja:** K. Upit matrial-pretschu pahrd., Peterfalas eelâ Nr. 3; **Sarkandaugawâ:** J. Ikman kga material-pretschu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 70, J. Ikman kga material-pretschu pahrd., Tioaiku eelâ Nr. 47, pee Waldschleschena bruhscha, A. Kaminzius kga dsehreenu pahrd., Tiltu eelâ Nr. 2 un K. Upit kga material-pretschu pahrd. Duntesmuischas eelâ Nr. 36; tad wehl zitâs pilsehtâs, kâ: **Jehsis:** B. Peterson kga pahrdotawâ; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahm. pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrd.; **Rujenê:** J. Alksne kga grahm. pahrd.; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrd., Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** H. Allunan kga grahm. pahrd.; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahm. pahrd.; **Talsôs:** H. Tow kga grahm. pahrd. un bibliotekâ un J. Hirschmann kga grahm. pahrd. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstelleschanas laipni peenemt.

Par sinu.

Ar scho numuru eesahkas jauns gada-zetorksnis un war atkal no jauna **„Mahjas Weesi"** lihdz ar **„Peelikumu"** apstellet. No schi gada-zetorkschna sahkot lihdz gada beigam maksâ **„Mahjas Weesis"** lihdz ar **„Peelikumu"** 1 rbl. 35 kap. un bez **„Peelikuma"** 80 kap. un ar peesuhtischanu pa pasti: **„Mahjas Weesis"** ar **„Peelikumu"** 2 rbl. 15 kap., un bez **„Peelikuma"** 1 rbl. 60 kap.

Dr. phil. Arnolds Plates,
„Mahjas Weesa" isdewejs un atbildoschais redaktors.

Paidagogiski mahjeeni.

No P. Alobranta.

I.

Par behrnu paijam.

Zilweks radits, lai winsch jau no paschas masatnes strahdatu wispahrejâ un tamlidz ari sawâ paschâ labâ. Tâ tad darbibu mehs waretum usskatit par katra zilweka usdewumu, par katra zilweka peenahkumu. Scho usdewumu ispildit, t. i. nodarbotees, zenschas katrs, jo winam jau reis tahda eedsimta daba, kas winu mudina un stubina uz darbu. Waj darbi ir labi, waj launi, tas te nekrît tikdaudz swarâ, jo abôs gadijumôs ipsnak weens un tas pats, proti, darbiba. Peeauguschais iswehlas sewim kahdu noteiktu darbibas saru un mehgina pa reis ussahkto zelu tuwinatees sawam mehrkim. Waj wina darbs buhs pilnigs, waj nepilnigs, tas nestâw wina warâ: winsch tikai zenschas, — jo wairak winam ari naw eespehjams, un gan jau liktenis wadis wina darbibu. Un kadêl gan winam nezenstees, ja winsch tomêr newar daudzôs gadijumôs sasneegt pilniguma? Luhk, pasaulê jau nekas naw pilnigs!

Zilweks nahk uz pasaules kâ wahrigs radijums, kam dsihwe ir wehl mihkla un migla, kurâ winsch eewihstits. Winsch nahk leelaks un sahk jau tuhlin wehrot apkaimi: wiss winam leekas sweschs, dihwains, neredzets. Stundam winsch nekustedamees noraugas uz apkahrtejeem preekschmeteem, it kâ tos apbrihnotu. Un pateesi, ir ko brihnitees: apkahrtne ir loti bagats materials preeksch wehrojumeem un it ihpaschi muhsu jaunajam dsihwes pilsonim. Zik isbrihnots winsch apskata, peemehram, degoschu swezi, kura nule kluwa aisdegta? Ja winu peenesisi swezei tuwak, winsch jau gribês buht ne tikai pasiws darbineeks ween, bet ari aktiws, — un ker pehz swezes. Luhk, te jau parahdas behrna eedsimtâ darbibas griba! Winsch pats it kâ juht, ka winsch ir lozeklis no wisas leelâs zilwezes un ka ar weenkahrschu wehroschanu ween nepeeteek. Zik dihwaini ari dascham neislikstees, ka mehs nosauzam scho parahdibu par darbibu, bet mehs esam pilnigi no tahm domam pahrleezinati, ka tas teescham tâ. Luhk, behrns, kas tikai duschas nedelas wezs, jau nebûs tikdaudz spehzigs, ka waretu strahdat tahdus darbus, kahdus strahdâ leelee. Wina darbiba ir zitadaka — behrnischkiga, jo behrnam — behrna prahts. Zik daudzreis nepamanam, ka behrns stundam nosêsch uz weenas weetas un nekustedamees wehro kahdu preekschmetu, kas kairinajis wina usmanibu. Behrnam tahdôs gadijumôs parahdas wehroschanas spehja, kas winam, leelakam nahkuscham, attihstas jo plaschâ mehrâ.

Apmehram no treschâ dsihwibas gada behrns sahk, tâ sakot, apsinigi nodarbotees ar paijam waj — rotalotees. Laimigee wezaki! Wini steidzas tuhlin uz pahrdotawu, lai eegahdatos sawam mihlulischam kahdu jauku balwu paiju. Iswehle loti leela un tadêl ari apgruhtinajoscha. Kahdu skaistumu tur ari naw! Beidzot tatschu paija izraudzita, proti, krahschns sirgs uz ischeeteem rateem, sirgs no papira! Mahte sarkst aiz preeka, jo wina tatschu sina, kahdu preeku wina zaur to sagatawo sawam luteklitim. Un pateesi: masais Kahrlitis ir no koschâ sirdzina it kâ apburts. Eesahkumâ winsch nesina, kur sirdsinu likt, kur nostahdit. Luhk tur uz galda tam wiszeenigaka weeta, — un sirdsinsch kluhst nostahdits uz galdu. Bet pehz brihtina behrns apdomajees, ka nemaz nebuhtu neskaisti, ja sirdsinsch kluhtu eeslègts masajâ skapitî, — un paija zelo uz skapitî. Tomêr zik ilgi turesi krahschno, waldsinajoscho preekschmetu eeslehgtu, luhk sirgs tatschu radits preeksch darba, preeksch braukschanas, un kadêl tad ari schis lai to nedaritu? Un papira sirgs sahk jau ispildit to paschu peenahkumu, ko wina dsihwee brahli, — winsch top braukts. Sirdsinsch kluhst peejûgts pee masa dehlischa, bet pats pee galwas top no Kahrlischa uz preekschu skubinats. Wiss eet brangi, bet — mahte ari jau eeraudsijuse scho nebuhschanu, — luhk, sirdsinsch war zaur schahdu rihkoschanos drihzi jo drihzi salûst un kas lai winai atlidsinatu padarito skahdi?

Un nahkoschâ ozumirkli sirdsinsch kluhst atpestits no zeetsirdigâ saimneeka, kas leek tam tik smagi strahdat, un top no mahtes eeslègts droschâ weetâ, kur Kahrlis, sinams, war tam tikai asaru pilnàm azim noraudsitees pakal. Sawâ prahtâ winsch newar nojègt, kadêl winam nolaupija scho winam dahwato paiju?

Wina masajâ, newainigajâ sirdî eekrit sehkla, kas usdihgdama, atnes ne wisai teizamus auglus. Waj winam newar sazeltees ihgnums pret saweem wezakeem? Waj winsch newar drihz jo drihz kluht pawests no tahm domam, ka wina wezaki ir wina preeku postitaji? Waj winsch tik nahkoschâ reisê nemehginàs mihloteem wezakeem atreebtees?

Un pateesi, otrâ deenâ sirdsinam truhkst jau diwu kahju un galwa. Winsch ir atreebees! Redzês tik, ko mahte daris? — Mahte bahras un nosoda nerahtni. Behrnam attihstas pesimisks (launs) eeskats uz dsihwi, kuru kluhdu paschi wezaki nesinot eedehsta jau no laika gala behrna sirdî. Pehzak dsird wezakus suhrojamees par nerahtneem, nepaklausigeem behrneem.

Wisu scho launumu waretu nowêrst, ja wezaki tahdôs gadijumôs apeetos apdomigaki. Ir daudzkârt issazitas domas, ka behrnam labaka paija ir ta, ko winsch pats spehj pagatawot. Un teescham, waj mums ta leela nebûs mihlaka, ko mehs saweem puhlineem buhsim eemantojuschi, nekâ ta, ko mehs dabujuschi dahwatu? Tapat ir ari ar paijam. Lai behrns taisa pats, lai winsch nodarbojas muhsu pehz deenam, pagatawodams sinamu leetu, bet tomêr tas daris winam leelaku preeku, nekâ kad mehs pirktum winam wiskrahschnako paiju. Waram jau eepreeksch eedomatees wina lihgsmibu, kad winsch mums usrahdis pirmo pascha pagatawoto preekschmetu, kaut ari tas nebuhtu nekâ isdewees. Winsch tomêr apsinas, ka patstahwigi kaut ko pastrahdajis, ka tas wina pascha darbs. Un tahdus preekschmetus bojat, winam nemaz nebûs gribas.

Tahdejadi mehs panahksim daudz wairak labuma, nekâ kad mehs apgahdatum winu bagatigi ar daschadu magasinu raschojumeem. Behrnam mostos griba uz darbu, un wezakeem nebuhtu nekahdu isdewumu par paijam. Kas atteezas uz maseem behrneem, kas wehl nebuhtu spehzigi patstahwigi nodarbotees, tad teem war dot rotalatees wisweenkahrschakàs leetas, kas tik lehti nelûst waj neplist, jo behrnam wiss weenalga, waj preekschmets dahrgs waj lehts.

Semes sagatawoschana sehklai pawasarâ.

Sehklai laukus sagatawojot, semkopja pirmais un steidzamakais darbs lai buhtu, zik ween eespehjams, no druwas aiswadit pahrejo seemas mitrumu, kas zaur beeso sneegu jeb zitadi radees un semes sagulschanàs dehl newar eesuhktees semes apakschejâ kahrtâ. Schis mitrums ir druwai wisai kaitigs, jo semi ustur pastahwigi aukstu un zaur to kaitê gaisa un gaismas darboschanai. Katram gan laikam jau buhs sinams, ka bez gaismas un siltuma, bez gaisa un weseliga mitruma laba labiba naw gaidama. Turpretim mitruma ustureschana dsitaku semê lauku auglibai ir no leela swara. Sche naw domats tâ sauktais semes pamata uhdens, kas druwai arweenu kaitigs, bet gan tas mitrums, kuru seme pate spehj saistit un kas kâ leetus nahk semê.

Ir eewehrots, ka augeem augot schis mitrums eewehrojami masinajas un islidsinajas; atkal tikai tad, kad augli no tihruma nonemti. Un jo spehjigaka seme mitrumu saistit, jo wina augligaka. Bet semes mitruma usnemschanas spehja atkarajas no winas irdenuma, tapat ari winas augliba. Tomêr irdinaschanai sawas robeschas un rudenî kahrtigi usartai semei pilnigi peeteek, kad usirdina tikai wirsejo kahrtu waj ar ezescham.

Zaur peenahzigu semes drupinaschanu laikâ mehs panahkam to, ka tihrumu atweram gaisa darbibai, pabalstam ahtraku semes sasilschanu, atturam wajadsiga mitruma isschuhschanu, pasargajam no sakalschanas un schahdeji sagatawojam laukus sehschanai. Praktika schahdu semi nosauz par ruhguschu, kur katrs augs isdodas.

Irdinaschanai nebûs notikt uz reisu, bet aisween pamasam, jo semi uz reis smalki saezet ir stingri jasargajas, tadêl ka ta war pahreet pulwera weidâ, kas ir daudz kaitigaki. Weeglakâ semê peetiks kad irdinàs ar ezescham, bet stingrâ semê gan labaki isdewumu par darbu.

Daschadi raksti.

Reebschanas wahrdi.

Zehdzwaines apgabalâ usrakstijis Srs.

1) Preeksch leesas, strehlem un wihwelem: Tu Juhda pilsehta, kas muhsu Kungu Jesu Kristu krustâ situse ar ugunim, uhdenim un schkehpeem. Amen. (9 reis jarunâ uz uhdens).

2) Tschuhskas kodums: Kristus runâ: Tu tschuhskas kodums un tuhsks paleezi meerâ, kâ Jordanâ uhdens palika meerâ eeksch ta Deewa wahrda. Amen. (9 reis jarunâ uz tuhsku.)

3) Asins aptureschana: B † k † B † d † B † W † k † (9 reis jarunâ uz to weetu).

4) Preeksch wihwelem: Trihs juhdses uz preekschu, trihs juhdses atpakal † † †. Dewinas juhdses uz preekschu, dewinas juhdses atpakal † † †. Negihbsti, nesprahgsti eeksch Deewa ta Tehwa wahrda. Amen. (9 reis jarunâ pehz spalwas.)

5) Uguns wahrdi: a) J † A † T † B † R † A † R † E † p † O † T E N E T O † p † E † R † A † R † B † T † A † s †. (Schee wahrdi jaskaita uz 3 maises kumoseem, no kureem 2 jaeesweesch uguni un 3. pascham jaapèd.)

b) Weens wihrs gahja pa lauku un winsch eeraudsija ugunsgrehku; winsch peegahja pee ta un sazija: „Tew, ugunsgrèks, nebûs ne par weenu pehdu tahlak eet." To es tew pawehlu eeksch wahrda Deewa ta Tehwa un Dehla un zeeniga swehta Gara. Amen † † †.

6) Tuhska wahrdi: Eewai ir dsenols eeksch winas mutes, Kristus saminis winu apaksch kahjam, ka wina tam zilwekam sahpes nedaritu eeksch wahrda Deewa ta Tehwa, Dehla un swehta Gara. Amen.

7) Wihwelu wahrdi: 3 engelu puischi par 9 kalneem, 3 engelu puischi par 9 juhdsem, nahkat pee sirga (spalwa jamin) un nemat katrs sawu dalu un ejat atpakal par 9 kalneem, par 9 juhdsem no sirga (spalwa jamin). Isdilsti kâ wezs mironis, sakalsti kâ purwa needre, isdilsti kâ wezs mehnesis. Amen.

8) Sagla peeseeschana: Jesus Kristus sazija uz saweem mahzekleem: „Peteri, nem no manis to waru, wisu ko tu seesi, buhtu jauns jeb wezs, wihreescha waj seeweescha kahrtas, tam buhs seetam tapt ar tahm saitem, kas ar tahm dsihwa Deewa rokam, ka wineem, kad tee grib ko sagt, nebûs tahlak eet kâ trihs solus, tad wineem buhs nostahtees un ne kahjas tahlak spert; wina prahts teek waldits, wina sapraschana laupita, ka winsch paleek kropls, kamêr winsch ir isskaitijis wisus akmenus, kas eeksch semes, wisas swaigsnes, kas pee debess, wisas leetus pilites, wisas sneega snigschanas, wisas lapas, saknites tik tahlu, kâ ween winsch war redzet; wina lozekteem pee wina mutes buhs mehmeem buht, ka winsch no schejeenes newar paklût, tahs kahjas buhs eeksch semes bradat, eeksch sapneem domat, buhs winam noslikt, — to es pawehlu eeksch ta wahrda Deewa ta Tehwa, Dehla un swehta Gara."

Sagla atlaischana: Tas ir tew sinams zaur tahm swehtàm diwàm kahjam, ka tu buhsi schkirts no schejeenes un sche uz preekschu wairs nenahksi; ej projam eeksch ta wahrda Deewa ta Tehwa, Deewa ta Dehla, Deewa ta swehta Gara. Amen.

9) Ugunsgrehkam: Alga † Galga † Salga † Alma †.

10) Asinu aptureschanai: Oli-poli † oli-poli † oli-poli † oli-poli †.

Pehdejee 3 numuri, runâ, eenahkuschi no Leischeem, kuri loti bagati wisadeem roschu, sagku un uguns wahrdeem.

Scho usrakstiju pret apnemschanos, teizeju wahrdu neminet.

Kustoni kâ slimneeki.

Mums daudzreis nahkas dsirdet un redzet, ka par neprahtigeem eeskatitee kustoni izrahda sapraschanas un prahta sihmes.

D'Obsonwils Indijâ redzejis kahdu siloni, kas bijis karâ eewainots un katru deenu gahjis uz slimnizu pehz ahrsta palidzibas. Wina rehtu katru deenu dedzinajuschi, lai tahdâ kahrtâ nowehrstu puhschanu, kas ihpaschi bihstama Indijas siltajâ klimatâ. Silonis pazeetigi un gluschi meerigi isturejees pa wisu sahpigàs operazijas laiku, un pats labprahtigi atrahwis katru deenu to isdarit. Pee tam silonis ne reis nedusmojees uz ahrstu, kursch winam darijis tahdas stipras sahpes; winsch, redzams, sapratis, ka ahrsts ir wina dzeedinatajs un labdaris, kaut gan padara tam leelas sahpes.

Otru schim lidzigu atgadijumu redzejuschi pee kahda zilwekam lidziga pehrtika, kursch zeetis no samaitata azu soba. Ataizinatais sobu ahrsts atradis, ka pehrtiki papreeksch wajag kloroformet (eemidzinat) un ar leelàm mokam eesehdinajis winu maisâ lihdz pascham kaklam. Tomêr tas pilnigi neizdewees, jo bez galwas pehrtikim palikuse swabada roka, un zaur sirdi speedoschees kleedzeeni un schehlas waimanas ahrstu stipri kawejuschi wina darbibâ. Bet tik ko ahrsts pahrgreezis augoni, kas apklahjis slimo schokla kaulu, pehrtika uzweschanàs palikuse gluschi zitada: tas labpràt atlahwis apskatit sawu kaiti, meerigi dewis izraut sawu sobu un wehl weenu soba sakni, tâ ka operaziju warejuschi isdarit bez kloroformeschanas.

No scha atgadijuma, kursch saprotami un gaischi runâ par dsihwneeku pazeetibu un sapraschanu, redzams wehl tas, ka kustoni tapat kâ zilweki mokàs ar sobu sahpem. Ir sinisti peerahdits, ka schi slimiba bijuse wirs semes pirms zilweka eeraschanàs uz tahs. Tâ atrasti slimi alas lahtscha (Ursus spelaus) sobi; schis lahzis dsihwojis ilgi pirms muhsu laikeem un tagad atrodams tik pahrakmenotâ weidâ.

Reis kahds suns bijis tâ sakosts no kakeem, ka tik ko nepasaudejis azu; tam azu ahbols isnahzis iz azs orbites (rinka) un karajees uz azs nerwa tik daschâs schkeedrês. Ataizinatais lopu ahrsts atradis wispirms par nepeezeeschamu, pawisam nonemt sabojato azi, bet pehzak, aiskustinats no suna pazeetibas, nospreedis azi eelikt tahs agrakâ weetâ. Winsch loti usmanigi, lai nesamaitatu muskulu, panehmis azs ahbolu rokâ, pazehlis augschejo azs plakstinu un to eelizis azs orbitê, pehz kam sabojato organu peewedis dabigâ kahrtibâ. Suni pa wisu schahs operazijas laiku turejuschi, bet tas ir bez tam isturejees gluschi meerigs un pazeetigs. Kad pehz operazijas beigam palaiduschi suni walâ, tas sahzis laisit ahrstam un sawam saimneekam rokas, lehkajis ap teem un wisadi izrahdijis sawas pateizibas un preeka juhtas. M. J.

Kartupelu wihns.

Kartuplu lauki, kuru augliba dod deesgan eewehrojamus eenahkumus tur, kur tuwumâ atrodas brandwina dedzinatawas jeb stehrkelu fabrikas, atnes deesgan maz labuma tahdâs weetâs, kur kartupeli naw audzinataju galwenakais ehdeens, bet ta dabuschana un aizweschana tahlu eeschâs fabrikâs netop peenahzigi atlidzinata.

Frantschu agronoms un teknikis Mulins dod padomu, schahdôs atgadijumôs atlikuscho kartupelu krahjumu pahrwêrst par loti patihkamu un garschigu dzehreenu, kuru tas nosauzis par „kartupelu wihnu".

Lai to isteizinatu, tad pirms kartupeli loti labi pahrskalojami un saspeeschami ar ihpaschu aparata

dosees ar ekstirpatoru. Tikai gluschi weegla smilts seme jairdina sekli ar weeglàm pulku ezescham, jo zitadi wina par daudſ isschûſt, jo gaiſs, gaiſma un filtums sche eesàk sawu darbibu par agru un stipru. Loti nepareiſi ir atstàt semi kà rudenî usartu lihdſ sehschanai un schahdâ semê naw nekahdi augli gaidami, tadêk ka jaunajam stahdinam naw nekahda bariba sagatawota, — wiſs semê ir negataws un nesataiſits.

Blukeschana semkopibâ ir leetojama preeksch sakaltuscho kunkuku saberschanas un drupinaschanas zaur leetu zehluschos garosu, kà ari preeksch semes peespaidischanas. S. V.

No eekschsemes.

a) Waldibas leetas.

Widsemes kameral-palatas pahrwaldneeks F. Doliwo-Dobrowolſkis, kà „W. W." ſino, apdahwinats ar Sw. Staniſlawa 1-grada ordeni.

Rigas pasta kantora sweschwalodu nodalas eerednis Rösslers dabujis Sw. Annas ordena 3. schkiru.

Baltijas domenu waldes jaunakais meschu rewidentu weetneeks barons v. Korff dabujis Staniſlawa ordena 3. schkiru.

Kursemes general-superintendents, mahzitajs Julijs Bettchers dabujis dahwatu Staniſlawa 2. grada ordeni. (W. Wi)

Pateizibu par uſzihtigu krona nodokku peedſihschanu Kursemes gubernatora kungs iſſazijis schahdàm personam: Dschuhkſtes pagasta wezakam Siewertam, Elejes pag. wez. Lapinam un rakſtwedim Gorjunowam, Rubenas pag. wez. Dagim un rakſtwedim Schalneekam. (K. G. A.)

Uſ kruhts nesameem krusteem starp ziteem apbalwoti: Kandawas eezirkna prahwests, Sabiles draudses mahzitajs Karlis Glesers, Piltenes eezirkna prahwests, Wentspils draudses mahzitajs Fr. Berndts, lutertizigas Sw. Petera baſnizas mahzitajs G. Keuſlers Peterburgâ, ew. lut. diwiſijas mahzitajs Amuras un Juhras apgabalâ Karlis Rumpeters. (W. W.)

Likums iſſludinats, pehz kura semneeku agrarbanku 5½ proz. walſts papiri iſpehrkami un scho weetâ par 4½ proz. iſlaiſchami naudas sihmes 51,073,300 rbk. noteiktâ wehrtibâ.

Jſ senata darbibas. Kà dſirdams, tad waldoscham senatam buhſchot wiſpahrigâ un kaſazijas departamenta ſapulzê schahdas diwas ſwarigas leetas jaiſſchkir: 1) Waj kronis ir pehz kriminal-prahwu kahrtibas 32. un 780. nodalas atbildigs, kad kahda zaur teesu attaiſnota persona, uſ no krona pahrwaldes eſoſchàm personam dota eemesla, ir saukta pee kriminalas atbildibas, jeb waj tikai pehdejàs personas ir atbildigas. 2) Waj kronis ir pehz ziwilprahwukahrtibas 601. nod. atbildigs, kad zaur wina weetneekem top zelta ziwilprahwa un tee praſa ſuhdſibas nodroſchinaſchanu, bet wehlaki iſrahdas, ka attaiſnotam apſuhdſetam zaur ſuhdſibas nodroſchinaſchanu ir zehlees ſaudejums. (Sud. Gaſ.)

Nodokli uſ nekuſtamu ihpaſchumu. Direktu nodokku departamenta darbi ir schimbrihſcham pabeigti, kuri ſihmejàs uſ tagad paſtahwoſcha ſiſtema zaurluhkoſchanu un nodokku uſlikſchanu uſ nekuſtamu ihpaſchumu piſſehtâs, kà ari uſ to ſihmejoſchu jaunu projektu faſtahdiſchanu, kuri walſts padomei eeſneedſami jau nahkamâ ſeſtjâ. (Sud. Gaſ.)

b) Original-ſinojumi.

No Bilderlineem. Mehs wairs ne-eſam droſchi ſtaigat pa leelajàm ledus krahwam juhrâ, jo wiſs ledus ap 24. martu jau ſahka gruhſtees un ſwejneekeem laimejàs ſweikeem lihdſ ar wiſàm ſwejas leetam malâ peenàkt. — Leelupê 20. martâ kahds tirgotajs, no Rigas braukdams, eeluhſa lihdſ ar ſirgu un weſumu, kuru ar leelàm puhlem laimejàs iſglàbt. Pehz tam ari Ilas ſaimneeks Peter St. dabuja aukſtu peldi Leelupê lihdſ ar nahwes draudeem. 23. martâ ledus jau ſahka eet. Butte.

No Baloſchmuiſchas (Bonawentura) Ahdaſchu draudſê. Mums pateeſibâ jaſchehlojas, ka mums naw ne paſcheem, ne ari tuwumâ apkaimê nedſ beedribas, nedſ dſeedaſchanas kora, nedſ bibliotekas, kur waretum leetderigi pawadit ſawas wakas ſtundinas; tadêk ar preeku apſweizam muſikaliſko-dramatiſko jautribas wakaru, kuru iſrihkoja otrajôs leeldeenu ſwehtkôs, 29. martâ, kahdi Ridſeneeki Behlinu (Bukulta) muiſchai peederigâ „Damba kroga" augſchejâ ſahlê. Jautribas wakara programa faſtahweja iſ trim numureem: 1) „Dſimumdeenas dahwanas", 2) „Juhrneeka lihgawina" un 3) Laupitaju ſkats — iſ operas „Stradella", latw. no P. Steinholda. Ar iſrahdi wareja buht loti meerâ. Bija ſkaidri redſams, ka akteeri nebija ne puhles, ne laiku taupijuſchi, lai kopſpehle labi iſdotos un lai publikai paſneegtu jauku baudijumu. „Laupitaju ſkatâ" pelna atſihſchanu abi laupitaji Wihtola un Steinholda kgi par kreetno mimiku. Pehz iſrahdes ſekoja paraſtâ balle. Weeſeem buhtu bijis loti pa prahtam, ja buhtu uſweſta pa ſtarpam ari kahda rotaka, nekà wiſu laiku no plkſt. ½11 lihdſ rihta gaiſmai pawadit nemitoſchâ dejâ. Silts paldees iſrihkotajeem par baudijumu! Zereſim, ka wini ari turplikam muhs ar tahdeem apbalwos. Kr. Libeetis.

No Stukmaneem. Lai gan laiks naw ſiltais, tomèr muhſu pawaſaras wehſtneſchi waj jau wiſi buhs ſanahkuſchi, kuri wehl maſ ween uſwelk ſawas meldijas; melnee ſtraſdi un zihruki februara beigâs eeradàs, zeelawas un wabules tikai ap 18. martu redſetas. — Marta ſahkumâ ſchejeenes W. mahju gruntneekam tika nakti no ſtakla abi ſirgi iſſagti, kurus meklejot atrada ne tahku no mahjas, kruhmôs, kahdu no ſagleem pameſtu, pawiſam neſpehzigu ſirgu. Jaunipais.

No Tihnuſcheem. Seema pagahjuſe un pawaſars atnahzis, bet tomèr deeſgan wehſs arweenu uſturas. — Par ſchihs ſeemas pelnas awoteem wareja tik papreezatees, jo kas tik ween daudſ maſ gribeja, tas pelnija lihdſ pahra rublu pa deenu (ar ſirgu), rokpelni lihdſ 80 kap. C.

No Saikawas. 14. martâ Saikawas dſeedaſchanas beedriba ſwineja Konrada ſkolâ ſawu 25-gadu jubileju. Apmekletaju bij eeradees papilnam. Eeejot eekſchâ un apſkatot beedribas karogu, bij jadomà, ka eſmu eegahjis kahdâ Wahzu beedribâ, jo beedribas wahrds un datums tur ſtahw Wahzu walodâ uſrakſtits, kaut gan tika pa latwiſki dſeedats. Swehtkus atklahja ar ſirſnigeem wahrdeem zeen. draudſes mahzitajs Awota kungs no Laudones. Pehz tam bij kopmaltite. Bet, deemſchèl, pee maltites wiſi newareja peedalitees. Damas ſewiſchkâ iſtabâ gaidija, kamèr kungi ſatureſees un tad tiks uſaizinatas uſ deju. Celmiņš.

No Jaun-Gulbenes. Preeksch kahda laika ſchejeenes A. mahjâs notika ſchauſchaligs breeſmu pilns atgadijums. A. mahjas ſaimneeks A. S., 30 gadus wezs jauneklis, bija zaur rewolwera ſchahweenu uſ weetas noſchahwis otras mahjas ſaimneeka wezako meitu, 20 gadus wezu jaunawu. Pehz jaunawas noſchauſchanas A. S. bija ſew diwus ſchahweenus faſchahwis galwâ, bet wehl kahdas 24 ſtundas zihnijees ar breeſmigàm mokam. Schim breeſmu pilnam atgadijumam par zehloni eſot bijuſe „nelaimiga mihleſtiba", jo jauneklis ar warmahzibu gribejis eemantot ſew muhſcha beedreni. Jaunawu apraud nelaimigs tehws ar diweem wehl nepeeaugušcheem behrneem, jo kahdus 5 gadus atpakal winſch bija ſemes klehpi guldinajis ſawu laulatu draudſeni, un palizis kà weentulis ar ſaweem maſineem. Jauneklis eſot bijis leels wezlaiku romanu laſitajs un gandriſ wiſu ſawu pahreju laiku uſupurejis romanu laſiſchanai. — Pehz gruhti pahrzeeſtas ſeemas, ſchis pawaſars ir atneſis pee mums daudſ un daſchadas ſlimibas, kà: karſtuma gulu (tifu), ari weetam ir parahdijuſês baku ſlimiba; ari daudſ maſu behrnu ſlimo ar kakla un daſchàm zitàm ſlimibam. Lejeezu Atis.

No Weetalwas. Sch. g. 25. martâ eeſwehtija ſchejeenes draudſes jauneklus, kopâ pawiſam 48. Uſ ſcho deenu, kà arweenu mehdſ darit, jaunekli nodſeedaja pee altara 4-balſigi kahdas garigas dſeeſmas. Dſeedaſchana iſdewàs deeſgan labi. Dſeedatas tika diwas dſeeſmas un proti ſchahs: „Ak dod mums ſchehlaſtibu", un „Nahz, ak debeſ-Tehtit". Uſ ſchahdàm wairak eewehrojamàm deenam par „keſteri waj ehrgelneeku" nahk no Kalſnawas Peterſona kgs, kas loti labi ſpehlê. — Kà dſirdams, tad drihſumâ ſchahs apkahrtnes muiſchas, kà Weetalwa, Odſeena, Kalſnawa u. t. t. eerihkoſchot no weenas muiſchas uſ otru telefonu; koki preeksch tam jau daudſi nozirſti un iſweſti malâ. Lai Deews palidſ, ka ſchis nodoms iſdotos ar ſelmem lihdſ galam labi! Tas buhs par leelu labumu wiſai apkahrtnei. Senceru Janis.

No Walkas. Pleſkawas-Rigas dſelſzeła pretſchu brauzeenâ nakti no 30. uſ 31. martu, ſtarp Walku un Werawu kahdam wagonam pahrluhſuſe aſs, kadêk brauzeens newareja turpinatees. Schahs nelaimes dehl 31. martâ no Pleſkawas uſ Rigu braukoſchais rihta wilzeens nonahza Rigâ tikai pulkſten 2 pehz pusdeenas. P. T.

No Nihzes. (Sawads prezibas kandidats.) Pagahjuſcha gada beigâs R. zeemâ, S. ſaimneeka m., eeradàs kahds jauns zilweks, kurſch uſdewàs par Pehrkones pagaſtâ buhdamu Skrulu mahju ihpaſchneeka wezako dehlu, kam pehz tehwa nahwes mahjas un grunts krihtot. Tà ka tehws eſot wezs un neſpehjot wairs ſaimneezibu wadit, tad gribot ſchim mahju nodot, preeksch kam, kà protams, winam wajagot kreetnas ſaimneezes. Kad nu paſchu pagaſtâ neweena meita ſchim ne-eſot pa prahtam, tad eſot nahzis Nihzê, dſirdedams, ka Nihzeneezes eſot kreetnas „wirtſchaftneezes." Iſweizigs buhdams, winſch drihſi eeguwa S. deneſtmeitas patikſchanu, kura ar lepnibu luhkojàs nahkotnê, kur ta kluhs bagata ſaimneeka dehla ſeewa. Bet kas par brihnumeem, ka tai paſchâ mihleſtibas laikâ laimigajai bruhtei diwas un ſaimneezei ari diwas aitas tika no kuhts iſſagtas. S., nobrauzis Leepajâ, apjautajàs pee daſcheem Pehrkones pagaſta laudim, waj ſchee tahku dſihwojot no Skrulu ſaimneeka, bet par brihnumeem neweens tahdu ſaimneeku P. pagaſtâ neſinaja. S. tuhlit ſahka domat, ka prezineeks ir tik kahds ſagtu beedribas lozeklis, kas grib eepaſihtees ar klehts ſaturu un atſlehgu ſtiprumu. Drihſ ween winſch pahrleezinaſchanos dabuja, kahdu deenu ſatikdams uſ zeła prezineeku Skruli, kuru ſaſeetu areſtigi weda uſ Grobinas laukpoliziju dehl naudas ſahdſibas ſchejeenes P. ſaimneekam. Pehz ſkaidràm ſinam ſchis „malazis" peeder pee ſchejeenes pagaſta un dſihwo J. zeemâ, jau pahris gadu eekams prezejees, J. U. wahrdâ un ſahdſibu dehl jau wairak reiſes bijis pahrmahzjſchanas namâ. Tà ari ſchoreiſ tikai ſawa amata dehl ir prezibas lomu ſpehlejis, bet pateeſibâ tikai S. gribejis apſagt. M. B—s.

c) Baltijas notikumi.

Dr. med. Hermans Truhardts par nopelneem eezelts par Widſemes gubernas wezako aprinka ahrſtu.

Jurjewas ſtudenti zihnâ pret ſehrgam. Pehz weetejo awiſchu ſinam, Jurjewâ apnehmuſchees ap 470 univerſitates un weterinarinſtituta ſtudenti, peedalitees kà ſanitari zihnâ pret koleru. Leelaka daka no ſcheem ſtudenteem ir jaunako kurſu medizinari; tomèr ſtarp teem atrodas ari wairaki teologi un klauſitaji iſ zitàm fakultatem. Schimbrihſcham tos teoretiſki ſagatawo preeksch nahkamàs darbibas profeſors Kerbers. Schis wineem tura preekſchlaſijumus par wajadſigeem higieniſkeem lidſekleem preeksch ſlimibas iſſargaſchanas, aprobeſchoſchanas un iſplatiſchanas. Pehz tam ſchee kungi nems ſem Dr. Gerlacha wadibas kurſu zauri, praktiſkâ deſinfekzijas lidſekku iſleetoſchanâ. Beſ tam ſagatawo profeſori Dehio un Waſiljews poliklinikù apmeklejoſchos wezaku kurſu medizinas ſtudentus, ſewiſchki zihnâ pret koleru.

Jurjewâ, kà „Eſti Poſtim." ſino, polizijai laimejees ſaguhſtit diwus wiltotas naudas iſplatitajus. Semneeks, kuram nauda peedahwata, ſlepeni paſinojis par to polizijai, kadêk blehſchi ſaguhſtiti taiſni tani brihdi, kur wini gribejuſchi noſlègt ſawu tumſcho weikalu.

Schahdas ſkolas, kà „K. G. A." laſams, tapuſchas ſlehgtas: Dolmana ſkola — Baldonê, Berg ſkola — Tukumâ, Bunizki kdſes ſkola — Palangâ un Broſowſka 3-klaſigà meitenu ſkola Jehkabmeeſtâ.

Jelgawa. Schihdu kapu uſrauga dſihwokli, kà „B. W." ſino, ſchinis deenâs eelauſuſchees diwi wihri, ſadurſtijuſchi ar naſcheem kapu ſargu un wina ſeewu un pehz naudas mekledami, atraduſchi tikai 10 rbk. Buhtu gan wehl tahlak meklejuſchi, bet pamanijuſchi, ka kapu ſarga meita aiſſkreen meklet paligu, kadêk aiſmukuſchi. Abi eewainotee atrodotees dſihwibas breeſmàs.

Swehtku komiteja, kuru, kà jau ſinots, Jelg. Latw. Beedr. generalſapulze eezehla preeksch 1895. g. noturamo dſeedamo ſwehtku ſarihkoſchanas, ſwehtdeen 21. martâ ſapulzejàs uſ ſawu pirmo ſehdi. Saſtahdotees, komiteja iſwehleja: par preekſchneeku — J. Tſchakſti, par wina weetneeku — M. Gobiņu, par rakſtwedi — M. Skruſiti, par wina weetneeku — J. Braſdu, un par kaſeeri — H. Allunanu. No komitejas tahs deenas darbeem buhtu peeminams, ka ta, pahrrunajot ſwehtku dſeeſmu programu, weenojàs eezelt ihpaſchu komiſiju, faſtahwoſchu iſ wairakeem lozekleem, muſikas leetpratejeem, kuri lai pahrſpreeſtu un ſaſtahditu ſwehtku programu. Komiteja tahlak nolehma iſſolit 50 rbk. leelu godalgu jubilejas dſeeſmas teksta ſarakſtiſchanai un eezehla ekſpertu komiſiju (Sterſtu, Mühlenbachu un A. Jurjanu), kura lai apſpreeſtu eeſuhtamos tekſtus, pee kam ſchai komiſijai ir ari teeſiba, wajadſibas gadijumâ, iſſolito godalgu dalit diwâs dalâs, pa 30 un 20 rbk. Dſeeſmu tekſti eeſuhtami lihdſ ſch. g. 1. julijam.

Uſ ſchi gada Kurſemes brihwlaiſchanas ſwehtkeem 30. auguſtâ peeteikuſchees wehl ſchahdi kori: a) jaukti kori: Schwitenes-„Semgaleeſchu," Greenwaldes, Krona Oſolneeku, Draudſibas Balidſ. Beedribas (Rigâ); b) wihru kori: Kr. Oſolneeku, Dundagas Dſeed. Beedribas un dſeedaſchanas beedribas „Liras". Tà tad lihdſ ſchim peeteikuſchees 24 jaukti un 17 wihru kori, kopâ 41 koris ar wairak nekà 1000 dſeedatajam. Notis wiſeem koreem iſſuhtitas. (T.)

Jelgawas Latw. Beedr. Rakſtneezibas Nodalas ſwehtdeen, 21. martâ, noturetâ ſehdê preekſchneeks wiſpirms ſinoja par eeſuhtiteem dahwinajumeem. Grahmatas dahwinajuſchi: Amtmans — Magiſche Beluſtigungen aus der Mathematik, Phyſik, Chemie, Technologie un Oekonomie, beſchrieben von Johann Conrad Gütle. Erſter Theil. Nürnberg und Altdorf, 1797.; priwatdozents E. Wolters — wina ſazerejumu „Матеріалы для этнографіи латышскаго племени Витебской губерніи. Часть первая. Ст. Петербургъ 1890." un „Staniſlaw Mikucki. Geb. im Jahre 1814, geſt. am 25. Aug. 1890 zu Warſchau. (Sonderabdruck aus den Mittheilungen der Lithauiſch-literariſchen Geſellſchaft, Heft 17.)"; Sterſtu Andrejs — wina iſſtrahdajumu, kurſch palizis kà manuſkripts: „Tabelariſts pahrſkats par Latweeſchu walodas mahzibâ leetojameem tekniſkeem termineem. 1880." un — „Tſchigani". Stahſtu dſeja no Aleksandra Puſchkina. Meerkalnu Fritſcha-Zeeſas tulkota. Rigâ, 1892. g. — Monetas dahwinajuſchi: Amtmans — weenu Kreewu wara naudu „Деньга" no 1735. g. un Blankenſteins (Meſchotnê) — 5 monetas. — Etnografiſkus materialus bij eeſuhtijuſchi: Daſchi krahjeji — Teikas un paſakas, ſakrahtas Saleneekôs un apkahrtnê; J. Eſers — „Wezmahmuka". J. Eſera paſaku un teiku wirkne. I. grahmatina"; Plikauſchu Jahnis — Weztehwa un wezmahmulas padomi un mahntizibas atleekas, Bikſereeſchôs ſakrahtas; Janſonu Pawuls — XI. ſuhtijums daſchadu tautas gara mantu. Saturs a) Mahntizibas un wezu eeraſchu druſkas (II. ſuhtijums); b) Sakami wahrdi un parunas (II. ſuhtijums no 130 lihdſ 170); c) Sarunas ar kuſtoneem; d) Pirkſtu noſaukumi; un e) Pulkſtens. Dſirzeemâ noklauſits un noſkatits; Jahnis Roberts Keſlers (Bauſkeneekôs) — Kà zilweks par akmeni pahrwehrtees (teika iſ Ehrglu nowada); Swaigſchnu Andſchs — 4 tautas dſeeſmas (iſ Ehrgleem); Treimanu Jahnis — Dſeedinaſchana (widus waina — ar brauziſchanu), ſakami wahrdi, mahni, rotaſas, un „Deenas Lapas" redakzija — „D. L." etnografiſkos peelikumus 1893. g. I. un II. Pahreedama uſ deenas kahrtibas ziteem punkteem, Nodala wiſpirms nolehma, iſdot ſawu III. rakſtu krahjumu un to atdot H. Allunana apgahdibâ. Krahjums, kurſch buhs wismaſ 10 drukas lokſchnu beeſs un kurâ eeweetos paſakas un teikas, makſàs 50 kap. gabalâ. Atteezotees uſ „atpirkſchanos no jaungada wiſitem", preekſchneeks ſinoja, ka wehl ne-eſot atſuhtitas atpakal wiſas atpirkſchanàs liſtes. Sapulze nolehma, zaur atklahtu ſludinajumu uſaizinat wiſus, pee kureem wehl atraſtos minetàs liſtes, tahs wisdrihſakâ laikâ peeſuhtit Nodalai. Sihmejotees uſ ſchinî waſarâ, auguſta mehneſi, Wilnâ noturamo archeologiſko kongreſu ſapulze noſpreeda, pee ta peedalitees un uſ kongreſu ſuhtit preekſchneeka weetneeku M. Skruſiti kà ſawu delegatu. Tahlak uſdewa M. Skruſitim kahdâ no nahkoſchàm ſehdem referet par Nodalai peeſuhtiteem rakſteem, ſihmejoſchees uſ mineto Wilnas kongreſu. Beidſot ſapulze par rakſtwedi eewehleja J. Straumi lidſſchinejâ rakſtweſcha L. Greena weetâ, kurſch zaur ſlimibu aiſkawets peedalitees pee Beedribas dſihwes. — Nahkoſcho ſapulzi nolehma ſaſaukt 18. aprilî. (T.)

d) No ſitàm Kreewijas puſem.

Par domenu ministriſtas pahrwaldneeku eezelts lidſſchinejais finanſminiſtra paligs, ſlepenpadomneeks Jernſlowa. (W. W.)

Medizinalwaldes iſlaiſch papildu noſazijumus weſelibas apſardſibas komiſijam, kuras pilſehtàs un aprinkôs dibinajamas koleras ſehrgas nowehrſchanas un apkaroſchanas nolukâ.

Deriga beedriba. 21. martâ notureja Peterburgâ walſtskolegijas dſihwokli un ſem ta preekſch-

---

palidſibu. Dabuto kartupeļu mihklu tad wajaga tà ſaſpeeſt ſem kahdas ſmagas leetas jeb ſpeeſtawas, ka no tahs iſtezetu wiſs uhdens; kopâ ar uhdeni top aiſdſihta ari ſtehrkele un zitas weelas, kuras war ſamaitat kartupeļu wihna garſchu un no kura klahtbuhſchanas kartupeļu mihkla waretu peedegt, kad to ſildа. Galigi ſaſpeeſtu un ſaſmalzinatu kartupeļu mihklu eeleek krahſnî, kura ſakurinata 140 lihdſ 150 gradeem, un te to aiſween groſa lihdſ tam laikam, eekam ta nepeenem gaiſcheejarkanu krahſu. Pee tam jaluhkojas uſ to, ka ſildamà mihkla nepahrwehrſtos par dekſtrinu jeb kamedi (ihpaſchas kimiſkas weelas). Schahds dedſinaſchanas lidſeklis, kà to apleezina Mulins, ir tas wiſlabakais aiſ ſchahdeem eemeſleem: 1) zaur to top nowehrſtas kartupeļôs ſaturoſchas aitera eſkas O_3 daudſumâ uſ ſimts daļam uhdena; 2) top iſnihzinatas wiſas zukuru ſaturoſchas weelas, kuras pee ruhgſchanas tuhdaſ pahreet alkoholâ, un ari no Lefflera iſpehtitais ſpezifiſkais mikrobs, kurſch maſina uhdens wahriſchanos; 3) ſchahda zepſchana pehzak dod wihnam eedſeltanu nokrahſu un weeglu maiſes garoſu garſchu.

No krahſns iſnemto kartupeļu mihklu pahrwèrſch zukurâ jeb glukajâ un pehz tam ar rauga palidſibu paleelina winas ruhgſchanu. Mulins dod padomu, ſchahdôs gadijumôs leetot zik eeſpehjams wairak rauga un zaur ruhgſchanu iſkauſetâ mihklâ uſturet 30 gradus ſtipru temperaturu, lai tani paſtahwetu zukura garſcha. Muzâs ſaleets kartupeļu wihns pamaſam atdſeeſt. Tas ir beeſs un patihkamas garſchas, un ta pagatawoſchana iſnàk deeſgan lehti. M. J.

Saſaluſchas pukes.

Kahdam dahrſa ihpaſchneekam Jaun-Selandê, kuram Wellingtonê peeder leelas oranſcherijas, ir laimejees, patlaban kà uſſeedejuſchu oranſcherijas puki noſuhtit uſ Londones akwarijâ iſrihkotu puku iſſtahdi. Schai noluhkâ winſch eebahſa puki kahdâ traukâ ar uhdeni, lika uhdenim tad ſaſalt un ſuhtija, zaur tam iſzehluſchos ledus gabalu, ar tur eeſaluſcho puki, ar twaikoni uſ Londoni. Noſuhtitajs ſche pahrleezinajàs, ka puke bij nonahkuſe gluſchi neapſkahdeta un, neeewehrojot tahko ſuhtiſchanu, nebij ſaudejuſe it neko no ſawa krahſchnuma. Angli negribeja palikt paradâ un ſuhtija Jaun-Selandeeſchu puku kopejeem, ſchai paſchâ zelâ ſaſaluſchu buketi, iſ ſkaiſtakàm Londones oranſcheriju pukem. Pukes nonahkſchot Wellingtonâ tai paſchâ deenâ, kurâ tur atklahſchot puku iſſtahdi.

Seeweeſchu iſſkata maitaſchana Borneas ſalâ.

Kahdâ no beidſamàm Anglu geografiſkas beedribas ſehdem ſinoja ahrſts Scharls Huſs par ſawu zekojumu zaur Borneo un atgahdinaja ſtarp zitu neprahtigo eeradumu, ſeeweeſchu aufis maitat, kà tas noteek pee eedſimuſchàm kalnu tautam. Tiklidſ kahds meitens top aſtoni mehneſchi wezs, iſſit mahte winam abàs aufis zaurumus un eewelk tur milſigus gredſenus. Gredſenu ſwaru gadu no gada paleelina, kamèr ſchee auſkari top katrâ puſê 2 Anglu mahrzinas ſmagi. Zaur to panàk aufu ſewiſchku pagarinaſchanu. Pee meitu iſprezeſchanas ſneedſas winu aufis gandriſ lihdſ elkoneem.

neezibas palidsibas beedribas gada sapulzi preeksch truhkumu zeetoscheem skatuwes mahksleneekeem. Beedribai ir schimbrihscham 440 beedri. Pagahjuschâ gadâ isdalija 113 neatmaksajamas palidsibas ismaksaschanas no pawisam 2452 rbl. un pee 13796 rbl. 30 kap. eenehmuma pawisam isdoti 5035 rbl. 56 kap. Leelako eenehmumu beedriba panahza zaur kahdu Marijas teatri isrihkotu masku balli, kur eenehma 3626 rbl. 34 kap., kà ari no weenas kostimu balles Maskawas leelâ teatri ar skaidru atlikumu no 5037 rbl. Pilnas sapulzes beenâ pastahweja beedribas kapitals no 46,030 rbl. 47 kap.

(W. W.)

Gubernas mekaniki. „Pet. Wed." isdsirdejuse, ka finanzministrija likuse walsts padomei preekschâ, atzelt Eiropas-Kreewijâ 60 gubernâs gubernas mekaniku weetas. Wina peenahkumu ispildischanu nodoschot fabriku inspekziju eeredneem. Paturetas tiks gubernas mekaniku weetas Bakas, Irkuzkas, Tobolskas un Kutaïsa gubernâs, kà ari Amura un Kubanas apgabalôs.

Tautas weselibas kopschanas beedribas isstahdes preekschmeti. Tautas weselibas kopschanas beedriba ir nospreeduse nahkamâ higieniskâ isstahdê isstahdit sawu ehdeenu sagatawoschanas mahkslas skolu, kura isglihto jaunas saimneezes un kehkschas. Michaila maneschas sehtâ usbuhwês kehka pawilonu, kurâ skolas audseknes wisâ isstahdes laikâ atklahti zauri taisis ehdeenu sagatawoschanas mahkslas kursu un isgatawos maltites. Pahrbaudischanas taps tapat atklahti noturetas. (Graschd.)

Zukura tirdsneezibas nodibinaschana. Pehz „Mosk. Wed." sinam ir nodomats schogad eewest is ahrsemes apmeerâ weenu miljonu pudu zukura, lai zukura zenas usturêtu normalâ augstumâ; pee tam kronis pelnis pahri par 2 mijoneem rublu. Turpreti top 1893/94 sagaidita, ja augschana tikai daudz mas isdewiga, zukura isweschana us ahrsemem, tamdèt, ka schini gadâ ar zukura rahzeneem apsehtee lauki ir eewehrojami leelaki.

Nepatihkama praweetoschana. Meteorologijas profesors A. J. Wojeikows ir isskaidrojis Peterburgas semkopju sapulzê, ka pehz ilggadejâm sinam pehz aukstas seemas nahkot auksts pawasars. Sneega un ledus kuschana eewelk wairumu saules siltuma un temparetura stabw semaku. Tamdèt ir sagaidams, ka marta, aprila un maja mehneschi buhs aukti, t. i. tee buhs ar temperaturu sem scho mehneschu wideja stahwokla. (Graschd.)

Leel-noliktawas. Ir nospreests turpmak alus, medus alus un Kreewu wihnu pahrdoschanu is leelnoliktuwem atkaut pahrdot ne masâkâ mehrâ kà weenu wedru. Lihds schim nebija par teem wisumasakais mehrs nosazits. (Pet. Wed.)

Helsinforsa. Parisê nesen nomiris Soms Dr. Antells, kas sawus milsigos sinibu un mahkslu krahjumus lihds ar 1 milj. marku norakstijis saweem tauteescheem, par pamatu nahkotnê zelamam Somu tautas musejam. Jo projam winsch norakstijis 800,000 markas Somu universitatei kà stipendijas kapitalu sinisKeem darbeem, 100,000 markas kà stipendiju kapitalu sawas tehwa pilsehtas Wasas lizejai un par 100,000 marku seemela musejam un sinibu akademijai Stokholmâ.

Lidseklis preeksch semneeku dahrskopibas zelschanas. Semkopibas un ruhpneezibas departaments ir nosuhtijis wairakeem semneekeem Maskawas gubernas zeemôs augku koku sehklas lihds ar pamahzischanu, kà sehklas jaissêj un par stahdu pirmo kopschanu, un usaizina peenahzigàs cestahdes, sawâ laikâ winam par panahkumeem pasinot. Sehklas ir ismehginaschanas dehl nosuhtitas, lai tad scho lidsekli waretu wehlaki isleetot pee semneeku dahrskopibas pazelschanas. (Mosk. Wed.)

Strahdneeku suhtischana. Kà „Now.Wr." dsirdejuse, tad strahdneeku suhtischanas nokahrtoschanâ tanis gubernâs, is kuràm katru gadu semneeki iszelo pee semes darbeeem, tapschot sekoschi nosazijumi isleetoti: 1) Jautajumu par us darbu aiszelodameem strahdneekeem, atstahschot pagastu sapulzem. 2) Personam, kuras newar dabut sawu wezaku jeb wezako gimenes lozekliu atlauschanu, naw atlauts aiszelot us darbu. 3) Personam, kuras no pagasta sapulzes ir atlauju dabujuschas us pelnu aiszelot, peenahkas iswehlet is winu wida artela wezako, kura usdewums ir, noslègt ligumus par semkopibas darbeem. 4) Nospreedumi par aiszelodamu strahdneeku skaitu ir nododami pagastu waldem un no pehdejàm suhtami semes preekschneekeem, kuri par strahdneekeem sewischki wajadsigàm punktem stahjas sakarâ ar aprinka semsti, un artela wezakeem dod wajadsigas norahdischanas. Pehdejee dodas us wineem usdoteem wideem, lai noslehgtu lihgumus, sanemtu rokas- un zela naudu u. t. t.

Warschawâ isplatijàs, kà turpmenes awises raksta, ustraukoscha wehsts, ka Nowogorodskajas eelas Nr. 3. mahjâ, kahdâ pagraba telpâ esot atrastas pehdas no preeksch ilgaka laika isdaritas slepkawibas. Israhdijàs, ka schini pagrabâ mahjas puisis atradis weselu kaudsi zilweku kaulu. Tuhlin pasinoja poliziju, kura us notikuma weeta atnahza un eesahka scho leetu ismeklet, pehz kam ari notikums isskaidrojàs. Scho mahju preeksch wairak gadeem apdsihwoja weetejàs universitates medizinas studenti. Preeksch anatomijas studeschanas wini sanesa mahjâ zilweku kaulus, bet eedami us zitu dsihwokli, nahkoschee medizinari sakopojuschi wisu materialu, kursch wineem noderejis kà lidseklis preeksch sagatawoschanàs us osteologijas eksameni, atstahja kà nederigu kahdâ pagraba laktâ, kurâ sche kauli nepamaniti gulejuschi wairak gadus. Latinu usraksti, ar kureem apklahti zaur laika sobu nodseltejuschee un sapelejuschee kauli, wislabak leezina no tam, kà tee zehluschees. Wisus schos kaulus salasija, salika weenâ kastê un nonesa us kapsehtu, lai tos tur apglabatu.

Semneeku biblioteka. Slastuchas zeemâ, Atkarskas aprinkî, Saratowas gub. ir weetejà semneeku draudse nospreeduse atwèrt biblioteku. Lai waretu preeksch tam wajadsigo sumu sadabut, taps no katra zeema eedsihwotaja nemti 2 kap. no galwas. Par nahkamas bibliotekas kuratoru eezelts zeema garidsneeks, par bibliotekaru bijuschais ahrsts is Saratowas aprinka. Pee bibliotekas eerihkoschanas peedalas eewehrojami weetejais semes preekschneeks. Slastuchas draudse ir patlaban greesusees pee Saratowas gubernas semstes grahmatu noliktuwes ar luhgumu, winai peesuhtit grahmatu katalogu no zeema bibliotekas atkautàm grahmatam un isdewumeem. Slastuchas zeems atrodas 3 werstes no Rasanas-Urala dselszela. Ir it leels zeems ar 482 saimneezibam un pahri par 3500 abeju dsimuma eedsihwotajeem.

Isstahde Jaroslawâ. Pehz „Wolg." sinam isrihkoschot nahkamâ rudenî Jaroslawâ tureenes semkopibas beedriba semkopibas un amatneezibas isstahdi.

Tschingils. Keisariskas Kaukasijas semkopibas beedribas pahrwaldneeks Tifliskê nesen dabujis no semkopibas un ruhpneezibas departementa 2½ m. sehklas no muhsu widus Asijas apgabalôs augoscha kruhmu stahda „Tschingila". Scho stahdu peenahkas, pehz „Kawkas" domam, sewischki eewehrot, tamdèt ka to war isleetot dsihwàm sehtam un smilschu nostiprinaschanai. Wina dsimtenê top tschingils, un sewischki pee wina sehklu tihrischanas dabutee salmi, isleetoti kameelu ehdinaschanai, kamèr ar sehklàm baro putnus. Bes tam winu isleeto kà kurinamu materialu. Issèt war tschingilu tapat rudenî, kà ari pawasarî, kad sehkla ir eepreeksch stratifizeta, tamdèt ka tschingils mehds isdot saknu stahdus. Pee sehschanas wajaga eewehrot, ka sehschanai nodomatee lauki, lai tee nesaaugtu, taptu daliti zaur grahwjeem. Jaunee stahdi isaug pirmâ wasarâ 5—9 werschoku garumâ. Sewischki gatawas top sehklas schim stahdam septembrî. Beidsot wehlejàs departements, lai winam semkopibas beedriba sawâ laikâ pasinotu panahkumus par schi stahda augschanas ismehginajumeem.

(Pet. Wed.)

No Rigas.

Latweeschu teatri scho swehtdeen israhdis jaunu lugu „Wezais pilskungs" ko sarakstijis A. Deglaws, us ko daram zeen. teatra publiku usmanigu.

Jauneewehletee pilsehtas domneeki tapa apswehrinati scho treschdeen Doma basnizâ no wirsmahzitaja Gaehtgens.

Sw. Jehkaba basnizâ scho swehtdeen, 4. apr., buhs Wisaugstaki apstiprinatai palidsibas kasei preeksch ewang.-luteriskàm draudsem Kreewijâ gada swehtki pa deewkalposchanas laiku. Swehtku sprediki teiks Zeswaines mahzitajs Aunin kungs. Sinas par kases darbibu pasneegs generalsuperintendenta kungs.

Rigas brihwdeenu kolonijas beedribas preekschneeziba issino, ka winai, no publikas labprahtigàm dahwanam pabalstitai, schogad esot eespehjams, atwèrt wehl otru koloniju 15 slimigeem nabagu wezaku puiseneem, 7—12 gadus wezeem. Scho koloniju eerihkoschot Lehdurgas skolas namâ, sem weetejà skolotaja un wina kundses wadibas. Beedriba lihds schim Asards pa wasaras brihwlaiku mitina 36 meitenes.

Rigas putnkopeju beedriba scho zeturtdeen Strehlneeku dahrsâ atklahja sawu 4. wispahrejo putnu isstahdi. Isstahdes atwehrschanu ap pulksten 1 deenâ pagodinaja ar sawu klahtbuhtni Wina Ekselenze Widsemes gubernatora un Rigas polizijmeistara kungi.

Beedriba tagad jau zeturto gadu isrihko schahdas isstahdes un ar preeku jaleezina, ka isstahde ar katru gadu top kulaka. Tà preeksch pahra gadeem tepat Strehlneeku dahrsâ bija isstahde; toreis isstahditee putni aisnehma telpas tikai werandâ, kamèr schogad bija gandrîs otrtikdaudz isstahdits, tà ka leela daļa putnu ir eeweetoti werandas preekschâ.

Tapat schini, kà ari eepreekschejàs isstahdês wiswairak isstahditas wistas un gaili. Te redsam isstahditus putnus no 3 rbl. lihds 200 rbl. wehrtibâ! Blakus wistam muhsu wehribu us sewi greesch daschadas sugas sosis, pihles, baloschi un wiswisadi grejnuma putni, krahschnôs, jo krahschnôs eksemplarôs, tà ka godalgu peespreedejeem buhs deesgan ruhpes, godalgas peespreeschot.

Godalgas ir schahdas nolemtas: 1) No Kreewu putnu audsetaju beedribas Peterburgâ: 1 leela sudraba medaļa, 2 masas sudraba medaļas, 2 bronsa medaļas; 2) no Maskawas putnu audsetawas: 1 leela sudraba medaļa, 1 masa sudraba medaļa, 2 bronsa medaļas; 3) no Rigas putnu audsetaju beedribas: 1 leels albums un wairakas masas godalgas, tapat ari 1 pokals 75 rbl., 1 pokals 40 rbl., 1 pokals 40 un 1 pokals 25 rbl. wehrtibâ; 4) no Wina Ekselenzes kambarkunga Otto v. Essena: 1 pokals 25 r. wehrtibâ, tà tad godalgas pawisam 550 rbl. wehrtibâ.

Scho peektdeen, 2 aprilî, bija godalgu peespreeschana, par ko sinosim nahkoschâ numurâ.

Bes tam isstahdê redsami istahditi wisadi rihki, kas peeder pee leetpratigas putnu audseschanas.

Katram putnu draugam, bet it sewischki laukšaimneekam newar deesgan eeteikt, lai scho isstahdi apmekletu, jo katrs te daudz ko war mahzitees. Schajôs laikôs, tapat kà ar semkopibu, newar wis jo projam brâukt pa wezàm sleedem: jatek laika straumei lihdsi. Sapratigs saimneeks, eegahdadamees derigas putnu sugas, sasneegs it kreetnus eenehmumus sawâ saimneezibâ wairak, nekà turedamees pee weza, parasta!

No Latweeschu isstahditajeem mehs eewehrojam tikai Dr. Dihriki, kas bija isstahdijis 3 Plimutas Rokka melnas wistas.

Isstahde buhs atwehrta wehl scho sestdeen un swehtdeen, kadèt japasteidsas to apmeklet. —ks.

Rigas-Dwinskas un Dwinskas-Witebskas dselszelu eerednu pensijas kases leetâ „Birsch. Aw." raksta, ka jautajums par schahs kases nobeigschanu un par pensijas tahlak maksaschanu pensionareem eesneegts ministru komitejai un ka zelu ministrija schinî leetâ eesneegusê schahdu preekschlikumu: 1) kases darbibu beigt, 2) kasi pilnigi likwidet, lihds 1893. g. 1. janwarim maksajamas pensijas us schahdeem pamateem tahlak maksat: pilnu pensiju tahdàm personam, kas 20 gadus kalpojuschas un no deenesta isstahjuschàs un paaugstinatu pensiju tahdàm personam, kas zaur nedseedinajamu slimibu tapuschas darba nespehjigas un ne masak kà desmit gadus kalpojuschas, bet ziteem wiseem pensionareem tikai pusi no nolemtàs pensijas.

H. Geggingera konserwu fabrika Kreewu siwkopibas un swejneezibas beedribas isstahdê Peterburgâ dabujuse sudraba medali par koti teizameem konserweem.

Rigas pilsehtas krahjkases noguldijumu sihmes ir wisai droschi naudas papiri, kurus katrâ weetâ bes schaubischanàs nem preti skaidras naudas weetâ. Scho laimigo apstahkli, kà „Zt. f. St. L." sino, isleetojis kahds blehdis sew par labu, pahrtaisidams 7 rbl. noguldijumu sihmes par 100 rbl. leelam u. t. t. Schahdas sihmes winsch ar labàm sekmem jau wairakas isdewis, kamèr nu pehdigi tapis sakerts no kahda Walmeeras tirgotaja, kuru ari schahdejadi bijis apkrahpis.

Ledus Daugawâ isgahja meerigaki, nekà to wareja sagaidit. Pee Rigas uhdens israhwa dambi, ko pehrnwasar ustaisija pee Tornakalna dselszela apsardsibai, tapat ari otrais Ganibu dambis bija appludinats. Pee Bolderajas uhdens strahwa israhwuse dselszela dambi, tà ka brauzeeni eet tikai lihds Bolderajai, kamèr dambis buhs islahpits. Ari koka tilts starp Bolderaju un Dinamindi sabojats. Leelee ledus kalni Daugawas grihwâ tapa ar pulweri spradsinati, bet eepreeksch bes eewehrojamàm sekmem. Rigas juhras lihzis ari wehl pahrklàts ar ledus segu. Zitadi Daugawa jau gandrîs tihra no ledus.

Pilsehtas twaikoni jau pa leeldeenam sahka braukat starp Rigu un Ahgenskalnu.

Paschnahwiba. Sawa tehwa dsihwokli, Kungu eelâ Nr. 28 dsihwojoschais 28 gadus wezais priwatahrsts S. E., kursch slimoja ar nerwu sajukschanu, 23. martâ, slims buhdams, eenehma kaut kahdu stipri darbojoschos gifti, pehz kam winsch tuhlin gruhti saslima un pahris stundas pehz noweschanas slimnizâ nomira. Paschslepkawas lihkis taps usschkèrsts.

Paschslepkawibas mehginajums. 27. martâ eelehza nepasihstams peedsehrees wihrs no Aleksandra dambja Daugawâ, bet tapa ihstâ laikâ no strahdneekeem pamanits un is uhdena iswilkts. Wihru nonesa wina dsihwokli.

Ugunsgrehki. Pee Aleksandra augstumôs buhwê esoschas basnizas mahjas aisdegàs 28. martâ plkst. 6 no rihta koka waktneeka naminsch, kurâ atradàs buhwes materials un darba rihki; uguni wareja drihsumâ apspeest, pehz tam, kad tas bija isdarijis saudejumu no apmehram 200 rbl.

— 29. martâ plkst. 11 wakarâ iszehlàs koka schkuhni Dihka eelâ Nr. 7, uguns. Ari schini gadijumâ isdewàs uguni sawaldit. Saudejums istaisa tapat apmehram 200 rbl. (R. P. P. A.)

Grahmatu galds.

„Is tautas bilschu galerijas". Apsischu Jehkaba. Rigâ, 1893. g.

Mums jau ir bijuse isdewiba teikt par Apsischu Jehkaba raksteem, ka tee smelti is muhsu paschu tautas dsihwes, rahdidami mums winas launàs un labàs puses. Apsischu Jehkabs tahdâ kahrtâ nowed muhs tautas widû un atklàj muhsu azim wisadus skatus, gan gaischus, gan tumschus, leek mums gan preezatees, gan noskumt. Tas pats sakams par augschâ mineto stahstu, kur raksineeks grib mums rahdit kahdas Latweeschu tautas dsihwes tumschàs puses: krogus dserschanu un ais tahs zekoschos postu kà saimneezibâ, tà ari gimenes dsihwê. Tas skaidri redsams no stahsta galwenakàm personam: Wipuka, Wiruka un it ihpaschi no Schibuka. Pehdejais, kalps Schibuls, ais draudsibas pret abeem pirmajeem, — no kuras redsams, ka pee alus glahses slehgta draudsiba nepastàw ilgi, — noslid tà dserschanas kaislibâ, ka nodser labibu — maisi un pat sawu pases naudu. Waj te nu skaidri naw redsams, kur aiswed Latweeschôs tik stipri eeweesusês dserschanas liga? Scheem trijeem dsehrajeem — „ukeem" peesleenas klaht, kà koks pee saknem, pats usmanigais, wiltigais „krogus papa", jo schajâ atgadijumâ „papa" ir tas koks, kursch nem baribu un spehku no saknem — dsehrajeem. Te nu muhsu preekschâ stahdas krodseneeku „labdaru" tihps, jo par tahdu buhtu nosauzams stahstâ preekschâ westais „papa". Japeesihmê tik, ka pee krodseneeka karakteriseschanas raksineeks tomèr nezek mums preekschâ wina wisu „labo" ihpaschibu, bet tik daschas. Zitadi tas isnahktu daudz noteiktakâ weidâ un dsiłaki eespeestos lasitaju atminâ. Schahs ir raksta galwenakàs personas.

No tahlakàm blakus personam wispirms minama Suhse, Schibuka seewa. Te mehs atkal redsam, kahda dsihwe ir dsehraja seewai. Wihrs nodser mantu, apdser godu un turklàt wehl nodsen saimneeka sirgu, un par to wisu jazeesch nabaga seewai, kuru wihrs nereti „pameelo". Pateesi neapskauschams stahwoklis schahdàm kalpu seewam! Un ja ta nespêj isturet un panest pazeetibâ un zeribâ schahdus dsihwes ruhktumus, bet salausta, satreekta meesigi un garigi kriht un paleek zilwekeem par „slogu un gruhtumu", sekodama sawa wihra preekschsihmei, kas tad lai noteek ar winas nabaga behrneem! Teem, gribot negribot, jamin tehwa dsehraja un grimuschàs mahtes pehdâs. Schis ir weens no wisswarigakeem jautajumeem muhsu tautas moralistas dsihwes sinâ, kursch pelna koti nopeetnu apspreeschanu, un pateiziba raksineekam, ka tas redsami aiskustinajis to. Tahdâ kahrtâ, kà tas redsams no stahsta, jaeet bojâ wisai nahkoschai kalpu paaudsei, ja tik scha launuma ar laiku nerauga isnihzinat ar wisàm saknem. Un sirsnigs paldees nahkas tahdàm augstsirdigàm mahtem, kuras spehj usaudsinat sawus behrnus par godigeem zilwekeem, neluhkojotees us wiseem winu dsihwes ruhktumeem un pretestibam; lai Deews dod tahm milsigu isturibu un pazeetibu, un lai lakstigala eepreezina aisween winu noguruschàs dwehseles spehkus, eewesdama tanî jaunu zeribu un stiprumu, jo schahdas mahtes ir nahkoschàs paaudses tikumibas un labklahjibas apdroschinajums!

Bes Suhses pee stahsta labakajàm personam peeskaitami pusgraudneeks Salminsch, no kura sapratigas walodas redsam, ka tas pratis nodibinat sawu dsihwi us stipreem pamateem, un Balmuischas pagasta wezakais, par kuru waretu wehletees, lai tik wairak buhtu schahdu sapratigu, stingru, bet turklàt ari labsirdigu pagasta amatu wihru, un lai par winu leelako algu buhtu „gruhtdeenu un sehrdeenu pateizibas asaras". Kà garam ejot raksineeks aisker ari Rigas „jaunkungu", kurâ redsams „plahnu galdinu urbejs", jo tas no gruhteem semes darbeem bihdamees, aisgahjis us Rigu un, luhk, kas nu par „kungu" atnahzis! Bet te zekas jautajums, kur wiss tas ir nemts, kahdâ kahrtâ, us ko lai atbild pats lasitajs, jo raksineeks mums neka wairak par winu nestahsta?

Apskatijuschi stahstâ esoschas personas, teiksim par stahsta wispahrigàm ihpaschibam. Raksineeks, gribedams mums rahdit tautas dsihwi, ne tik daudz rahda kà stahsta un pahrspreesch, tà ka mehs eepasihstamees ar daschàm personam ne tik daudz no to paschu dsihwes darbibas, zik daudz no pascha raksineeka stahstischanas, kas atsihstams par ihstà raksineeka — glesnotaja nepilnibu. Stahstâ daudz weetâs parahdas ari humors, kursch ir wairak mahkfligs, nekà dabigs, pee tam sastopami ne wiseem saprotami salidsinajumi. No dsejiskàm weetam stahstâ peeminamas ta beigas, kur lakstigala dseed dseesminu noguruschajai Suhsei.

Stahsta waloda wiszaur skaidra, tautiska un weegli, saprotami tekoscha, no kuras daudz muhsu raksineeki waretu mahzitees. Beigâs par scho, kà ari par wiseem ziteem Apsischu Jehkaba stahsteem sakams, ka tas atstàj us lasitaju dsilu eespaidu un leek tam pahrdomat dsihwes nopeetnàs puses. M. J.

Kugneeziba.

Ledus Newâ pee Schliselburgas sahka iseet scho pirmdeen.

Kronstates osta, kà is Peterburgas no 29. marta sino, pilna ledus.

Is muhsu weesigàs sadsihwes.

Rigas Latw. teatris. Swehtdeen, 4. aprilî, plkst. 7 w., israhdis pirmo reisi: „Wezais pilskungs." Skatu luga ar dseedaschanu is klausschu laikeem, 4 zehleenôs un 6 bildês, no Augusta Deglawa, musika no kapelmeistera J. Osola.

Rigas atwalin. kareiwju pal. beedr. (Romanowa eelâ Nr. 127.). Sestdeen, 3. apr. plkst. 8 w.: „Dejas wakars."

Wakejas wehstules.

T. B. — K. Nahkoschâ numurâ.
Sl. P. — P. Tapat.
Schw. Kr. — T. Nespehjim isleetot.
Tr. Sch. — Sm. Raksts pahrak gari steepts, kadèt to nepaihsinatu nespehjam nodrukat. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 4. aprilî 1893. g.

Jahna basnizâ	pulksten	9	mahzitajs	Weyrichs.
„ „	„	2	„	Treu.
Gertrudes basnizâ	„	½2	„	A. Walter.
Jesus basnizâ	„	10	„	Bergmanns.
Martin basnizâ	„	9	„	Kehlbrandts.
Trihsweenibas basn.	„	9	„	Fromms.
Pahwila basnizâ	„	½9	„	C. Walters.
Lutera basnizâ	„	½9	„	Paukschens.

Tirgus sinas.

Rigâ, 1. aprilî 1893. g.

Muhsu tirdsneezibâ mas kas pahrgrosijees, ari drihsumâ gaidamâ kugneezibas atwehrschana naw nekahdas dsihwibas radijuse. Rahdas, ka ahrsemes tirgôs rastos drusku modriba, tomèr zenas gandrîs tahs paschas wezàs, kadèl ari nekahdi lihgumi naw notikuschi.

Laiks turas dsestrs, naktîs pat drusku salst. Nakti no treschdeenas uz zeturtdeenu, 1. aprilî, sanahza ladi beesa kahrta sneega, tà ka wareja kamanam braukt.

Rudzi, Kreewu 120 mahrz., buhtu par 82 kap. us ahrsemem iswedami, bet truhkst pahrdeweju, kas par scho zenu atdotu. Paschu wajadsibam maksâ 84 lihds 90 kap., raugotees us prezes labumu.

Kweeschi, Kreewu 126 mahrz., buhtu tapat us ahrsemem par 96 kap. iswedami, tomèr par scho zenu no pahrdewejeem naw dabujami. Maksâ paschu wajadsibam 103—108 kap. pudâ.

Ausas, schahwetas, waretu par 76—78 kap. isleetot, tomèr pahrdeweji ir atturigi. Neschahweta preze dabujama par 78 kap., labaka preze par 80—84 lihds pat 88 kap. Noligumi nekahdi naw notikuschi, tadèl ka truhkst pahrdeweju.

Meeschi, schahweti, 100 mahrz. fm., masakâs dalâs top pahrdoti par 77½ kap. Neschahweti Kreewu 100 mahrz. par 66 kap. top peedahwati.

Brahku linsehklas, Kreewu 87½ proz. buhtu isleetojamas par 150 kap., bet pahrdeweji prasa wehl augstakas zenas.

Stepju sehklas 87½ proz., labaka preze, masâs dalâs top pahrdotas par 162 kap.

Kanepes, schahweta preze, masâs dalâs top pahrdoti par 140 kap.

Struhgas sagaida pawisam kahdas 36. No struhgam sagaidamo, kà ari jau krahjumôs atrodoschos prezi rehkina pawisam schahdâ wairumâ:

Ausas	2500	wagoni
meeschi	1000	„
rudsi	300	„
kweeschi	300	„
brahka linsehklas .	500	„
kanepes	100	„

Salidsinot ar ziteem gadeem schis krahjums ir beesgan mass.

Naudas papiru zenas.

Peterburgâ, 30. martâ 1893.

Papiri.	makf.	prasiju.
Pusimperials	768	771
5% bankbiletu 1. islaidums	103½	104
5% „ 2 „	103½	103⅞
5% Austruma aisnehmums no 1878. gada .	102½	102⅞
5% „ „ „ 1879. „ .	104½	104⅞
1. 5% Kreewu prem. aisnehmums	240¼	241
2. „ „ „ „	220	221
5% konsol. 1871. gada aisnehmums	—	—
Odes. pilsh. hipoteku bankas 5½% obligazijas .	101½	102
Kreew. sem. kred. 5% kihlu-sihmes	—	—
6% Charkowas semst. kihlu-sihmes	—	—
5% „ „ „	100⅝	101⅛
Rigas kom. bankas akz.	305	—
Rigas-Dinaburgas dselsszela akzijas	—	170
Dinaburgas-Witebskas dselsz. akz.	—	190

Berlines birscha.

12. aprili (31. martâ) 1893.

	Deenu	eepreeksch.
Kreewu kredit-bil. par 100 rbl. kassa	211 80*)	211 85
„ 100 rbl. uz aprila beigam	212 —	212 —
„ 100 rbl. uz maja beigam	211 75	212 —

*) 1 walsts-marka = 47,21 kap.

Tendenze preeksch Kreewu naudas papireem: puklids zeeta.

No ahrsemem.

Wahzija. Kà sinams, tad Wahzu leelgruntneeki dibinajuschi milsigu sabeedribu sawâ starpâ, gribedami pretotees muitu paseminaschanai uz labibu, ko is ahrsemem eewed, bet it sewischki wini pretojas, ka Wahzija ar Kreewiju noslehgtu tirdsneezibas lihgumu. Kà jau aisrahdijàm, tad scho kungu prasijumi ir pawisam nepeenemami, jo tee eewehro tikai sawu paschu labumu ween, tadêl ka Wahzija bes sweschas maises nemas newar istikt. Tà tad, ja waldiba paklausitu scho kungu gribai, tad it ihpaschi tà sauzamee masee lautini zaur to daudz zeestu, tadêl ka wineem buhtu sawa deenischka maisite loti dahrgi jasamaksà. Bet ari wisadi ruhpneeki un tirgotaji zaur to zeestu eewehrojamus saudejumus, jo winu iswedumi uz Kreewiju stipri masinatos. Tadêl naw nekàds brihnums, ka jaunakâ laikâ radusês leela strahwa, tiklab paschà tautâ, kà ari starp ruhpneekeem un tirgotajeem, kas pretojas schahdeem paschmihligeem gruntneeku prasijumeem. Tà nupat Laubanas tirgotaji, Schlesijâ, nospreeduschi luhgt waldibu, lai taptu noslègts tirdsneezibas ligums ar Kreewiju. Redsês, kà schis zihninsch beigsees.

— Wahzu keisars, kà sinams, brauks uz Italijas karalu pahra sudraba kahsam. Keisars, kà is Bernes sino, atpakal braukdams no Italijas, zeloschot zaur Schweiziju, kur winu apsweizinaschot Schweizijas waldibas wihri.

Belgija. Tautas weetneeku saeima, kà is Briseles sino, atraidija ar 165 pret 26 balsim preekschlikumu par wispahrejàs balss teesibas eeweschanu Belgijâ, kà ari daschus zitus preekschlikumus, kas sihmejas uz walsts satwersmes pahrgrosischanu. Sozialdemokrati sapulzejàs tautas weetneeku namà preekschâ, lai pretotos pret scheem spreedumeem, bet polizija drihs ween winus isklihdinaja un apzeetinaja weenu usmusinataju.

Austro-Ungarija. Is Wihnes sino, ka keisars sanehmis priwat-audienzê Koburgas prinzi.

— Is Granas sino, ka Ungarijas wirsbiskapam Wasari usbruzis kahds wina senakais sulainis, kursch nesen atlaists no deenesta. Wirsbiskapa sekretars usbruzeju satwehris, pee kam sekretars dabujis wairak weetâs wahrigus nascha duhreenus. Pats wirsbiskaps tapis weegli peezâs weetâs eewainots.

Franzija. Pehz daschàm gruhtibam beigâs tomêr sastahdijusês jaunà ministrija, kurai par preekschneeku ir Dipijs. Jaunajâ ministrijâ ir ne wairak, ne masak kà peezi ministri, kas jau weetas eenehma nupat gahstajâ Ribo ministrijâ, proti, Dipijs (Ribo ministrijâ apgaismoschanas ministrs, tagad ministru presidents un eekschleetu ministrs), Dawels — ahrleetu, Lofiljons — kara, Renjê — juhras leetu un Wischê — atklahtu darbu ministri. No jaun-eewehleteem ministreem ir tikai Peitrals jau senak bijis par ministri. Jaunais apgaismoschanas ministris Poankarê ir 32 gadi wezs, tirdsneezibas ministris Terjê 39 gadi wezs, justizministris ir Gerims. Beigâs wehl japeemin, ka schi jaunà ministrija ir trihsdesmità, kamêr republika pastàw un astotà presidenta Karno waldibas laikâ. Wispahrigi domà, ka ari schi ministrija nespês ilgi turetees.

— Is Larionas sino, ka tur isgahjuscho swehtdeen 10 personas saslimuschas ar kolerai lidsigu sehrgu.

Anglija. Zik leelisti daudsi strahdà preti Gladstona nodomatai paschwaldibas eeweschanai Irijâ, to peerahda tas, ka Irijâ draudê iszeltees dumpis. Waldiba tadêl islaiduse pawehli, zaur ko eerotschu eeweschana Irijâ top stipri aprobeschota.

Italija. Kreewijas ahrleetu ministris Giers scho otrdeen aisbrauza no Florenzas uz Salzburgu.

Bulgarija. Prinzis Ferdinands lihds ar leelu pulku pawadonu aisbrauzis uz kahsam. Zelâ winsch apmekleja ari Austrijas keisaru Wihnê. Pawaldoniba pa to laiku usdota Schirkowam.

Turzija. Konstantinopolê ispaustas walodas, ka Anglija usaizinaschot leelwalstis uz konferenzi Armenijas dehl. Turku waldiba eeslodsijuse zeetumâ kahdus 1800 Armeneeschus.

Egipte. Is Kairo Anglu awisei „Times" sino, ka Egipteeschu starpâ eenaids pret Eiropeescheem topot arween leelaks, kadêl Anglu nodomatàs reformas Egiptê newarot turpinat. Tas no jauna peerahda, ka tagadejais Egiptes kediws, jaunais Abas, sparigi rihkojas pret Anglu aisbildneezibu Egiptê, tà ka Angleem te gaidamas ne wisai sposchas deenas. Anglija, kà sinams, jau wairak gadus no weetas tura Egipti sawâs rokâs, kà pate saka, lai te kahrtibu nodibinatu un wahjàs naudas buhschanas uslabotu, bet pee tam ne domat nedomà wairs Egipti atstàt.

Seemel-Amerika. Kreewu kreiseri „Generaladmirals" un „Rinda," kà is Nu-Jorkas sino, scho otrdeen atbraukuschi pee Monroës zeetokschna. „Generaladmirala" wirsneeki tapa sirsnigi apsweizinati no Monroës preekschneekeem un eedsihwotajeem.

— No Tschikagas sino, ka tureenes pasaules isstahdes strahdneeki sahkuschi streikot, pawisam kahdi 3500 wihri, kadêl schaubas, waj jel mas warês isstahdes ehkas dabut ihstâ laikâ gatawas, lai isstahdi spehtu atklàt noteiktâ deenâ. Lai schahdas kibeles nowehrstu, tad isstahdes komiteja gan buhs peespeesta, ar strahdneekeem mehginat isstigt.

Telegramas.

Berlinê, 13. (1.) apr. Wahzu keisaru pahris wakar bija uz maltiti Kreewu wehstneezibâ.

Briselê, 13. (1.) apr. Sozialisti wakar mehginaja ar waru eelaustees tautas weetneeku namâ, pee kam sanahza zihninâ ar schandarmeem. Pehdejee iswilka sobenus, uz ko sozialisti atbildeja ar akmenu meteeneem, pee kam wairak personas tapa eewainotas. — Strahdneeku streiki Belgijâ ir eewehrojami isplatijuschees; wairakâs weetâs bija sadurschanàs ar poliziju.

Belgradâ, 12. aprili (31. martâ). Tautas weetneeku sapulze tapa atklahta no pawaldonu puses ar rakstu, ko nolasija Awakunowitschs.

Tschikagâ, 12. apr. (31. martâ). Darba deweji un strahdneeki sawâ starpâ weenojàs, kadêl isstahdes strahdneeku streiki eeskatami par beigteem un strahdneeki atkal ussahkuschi darbu.

Telegramas par uhdens stahwokli Daugawâ.

Belojâ, 1. apr., plkst. 10 r. Uhdens pazehlees lihds ar krasteem, ledus wehl stahw; 3 gradi silts. Jau eesàkts plostus seet; 22 struhgas un 8 leelas laiwas jau top sagatawotas pludinaschanai un pa dakai jau ir peeladetas.

Witebskâ, 1. apr., p. 8, 40 m. Daugawa no ledus tihra; uhdens 6¼ arschinas; 1 gr. silts, wakara wehjsch.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.
Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnolds Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 1 апрѣля 1893 г.

Sludinajumi.

K. Pfeiffer'a sahrku magasina,
masâ Minz-eelâ № 16, senakâ Wetterich'a apteeku pretschu pahrd., pee Petera basn.,
peedahwà par **pateesi lehtàm zenam**
sahrkus,
tikai stipri un labi pagatawotus, krahschna isskata. 2

Zehsu isstahde ar **waislas lopu tirgu,**
isrihkota no
Deenwidus-Widsemes wispahrder. un semkopju sabeedribas,
tiks notureta **junija 26., 27.** un **28. d. 1893. g.**

Programa:
I. **Lopu isstahde** (sirgi, leellopi, aitas, zuhkas, suni un putni).
II. **Semkopibas un meschkopibas maschinas un leetas.**
III. „ „ „ **produkti** (moderneezibas isstrahdajumi, sehklas u. t. t.).
IV. **Mahjruhpneezibas isstrahdajumi.**
V. **Drawneeziba** (Bischkopiba).

Peeteikschanos peenems lihds **junija 1. d.** Programas un peeteikschanàs formularus issuhta un atbild uz peeprasijumeem, eesuhtot 2 kap. pastmarku isstahdes komitejai. Pasta adrese: **„Isstahdes komitejai Zehsis."** 9

Adwokats Stroinowskis
ziwil- un kriminal-leetâs ir runajams no pulkst. 8—10 rihtâ un no pukst. 5—7 wakarâ
Wehwer-eelâ Nr. 6.

19. aprilî
Ludinôs sirgu-tirgs.

Ratneeku (stelmacheru) sellis
war tuhlit peeteiktees Alekfander eelâ Nr. 146.

Leels pagrabs,
derigs weikala telpam, waj spihkeram, lehti isihrejams un tuhlin dabujams Skahrnu eelâ Nr. 13. Peeprasams Ernsta Plates grahmatu drukatawâ, pee Petera basnizas.

Pee Kalnzeema eelas atrodoschais
Dambe krogs
ir no Jurgeem sch. g. **isrentejams.** Tuwakas sinas pee Pinku muischas waldes.

Labâ buhschanâ atrodoschàs
muischina
Safslaukâ, Kandawas eelâ Nr. 35, 300 solu no dselfszela stazijas „Alekfander perturamàs weetas", ir par 4000 rbl. **pahrdodama,** pee 1500 lihds 2000 rbl. eemaksas.

Wilnu
pahrdod
Roberts Schleichers, Rigâ,
Jelgawas ahrpilf., Altonas eelâ № 7.

Premiju biletes:
H. Bloka bankas kant., Peterburgâ,
ar Augstas Waldibas **atlauju** pahrdod
premiju biletes uz ismaksu:
rokas nauda: 20 waj 15 rbl., tahlak 10 waj 15 rbl. par mehnesi. Weenigais pahrdewejs Latwijâ: **Th. Fr. Ewerts,** Rigâ, Grehzineku eelâ Nr. 12.
Tagad isloses III. aisnehm. **1. majâ.** 4

Rigâ, Kungu eelâ № 22,

Rigâ, Hafferberga namâ.
No
Baltijus audeklu un dsiju manufakturas sabeedribas, Lengeragâ,
par fabrikas zenam
dabujami
audekli un dsijas
wisâs leelakâs Rigas manufakturas pahrdotawâs, kà ari noliktawâ pee
K. Lorch & beedr.,
Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22,
pahrdodami.

Rigas hipoteku beedriba.

Tadêl ka pehz statuteem schogad jaisdara jauni beedribas delegatu wehlejumi, teek

III. klases wehletaji,

t. i. tahdi, kureem kihlu grahmatu aisnehmumi masak kà 7600 rbl., zaur scho usaizinati

peektdeen, 9. aprili sch. g., pulkst. 10 preekschpusd.,

eerastees **Sw. Jahna gildes apakschejà sahlê,** pee noturamàs 16 delegatu

wehleschanas sapulzes,

pee kam eepreeksch beedribas kantori katru deenu, isnemot swehtdeenas un swehtku deenas, no pulkst. 10—2, **lihds zeturtdeenai, 8. aprili** sch. g., war sanemt preeksch schihs sapulzes wajadsigàs **ee-ejas kartis** un **wehleschanas sihmes.**

Ja israhditos pahrwehleschana par wajadsigu, tad

pahrwehli noturès

tani paschà deenà, **pulksten 6 wakarà,** tamdêl tee beedri, kuri pee wehleschanas peedalijuschees, teek zaur scho usaizinati, wehl reis pulksten 6 sapulzes sahlê, dehl pahrwehleschanas eerastees.

Ee-ejas kartis ari derigas preeksch pahrwehles.

Direkzija.

Pirmà leelà Kreewijas rihsu-sterkelu fabrika.

Fabrikas sihme.

Selta un sudraba medalas.

Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.,
Halbstadtê, Taurijas gubernâ, Kreewijâ.

Eedroschinamees zeen. publiku darit usmanigu uz muhsu **rihsusterkeli,** kas pagatawota is wislabakajeem Persijas rihseem. Muhsu **rihsu-sterkele** labuma sinâ naw sliktaka par wislabakeem ahrsemju fabrikateem, turpretim lehtaka, un tadêl mums eespehjams, ar katru eekschsemes kà ari ahrsemes fabrikatu sazenstees. Muhsu **rihsu-sterkele** ir tihra no saehdoschàm weelam un ziteem peemaisijumeem. Muhsu **rihsusterkele** ir uz wisàm isstahdem Kreewijâ ar augstakàm medalam tikuse apbalwota.

Muhsu **rihsu-sterkelu noliktawa leelumà** preeksch **Widsemes** un **Kursemes** atrodas pee

Th. Angelbeck un beedr., Rigâ,
kolonial-pretschu pahrdotawa,
Schahlu eelâ Nr. 4 (senak Nr. 2) un Melngalwju eelâ Nr. 3.

Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.

Rigas Latw. Amatn. Pal. beedr.
Krahschanas un Aisdoschanas kases bilanze
marta beidsamajà d. 1893. g.
(1782 beedri. — Droschibas kapitals **106,466** rbl. **15** kap. — Elisabetes eelâ Nr. 16.)

Aktiwà:	Rbl.	K.	Pasiwà:	Rbl.	K.
Kihlu aisdewu rehkins . . .	594,819	11	Pamata kapitala rehkins . . .	10,000	—
Aisdewumu rehkins pret galwn.	99,655	63	Reserwas kapitala rehkins . .	29,417	56
Pamata kapitals walsts bankâ	10,125	—	Dalibnaudas rehkins	66,994	59
Kases rehkins (skaidrà naudà)	6,006	88	Noguldijumu rehkins	693,205	37
Inwentara rehkins	3,186	47	Daschadu eenehmumu rehkins .	60,063	00
II. sawstarpejà kredit bankâ uz tekoscha rehkina	30,398	50	Prozentu rehkins	26,735	20
Daschadu isdewumu rehkins .	34,892	93	Diwidenda rehkins	6,027	91
Wehrtspapiru rehkins . . .	9,175	—	Pahrejoschs rehkins	2,262	97
Algu rehkins	1,210	—	Rakstischanas rehkins	403	30
Sihku isdewumu rehkins . .	2,329	66	Imobiliju ihru rehkins . . .	116	61
Imobiliju rehkins	112,182	12	Krona prozentu rehkins . . .	400	79
	Rbl. 904,681	30		Rbl. 904,681	30

Kase maksà par noguldijumeem 5½% par gadu; par aisdewumeem nem 7% par gadu; pret droscheem wehrtspapireem 1% masak.

Kases darba laiks ir katru deenu no pulkst. 10 lihds 2 pehz pusd., isnemot nedelas swehtdeenas, basnizas un walsts-swehtkus. Aisdewumu peeprasijumi, kuri lihds pulkst. ½12 preeksch pusd. pee darba wedeja peteikti, teek tai paschà deenà ispilditi.

Wisi noguldijumi un eemaksajumi schai kasê ir atswabinati no krona prozenta nodokleem.

Rigà, 1. aprila d. 1893. g.

Direkzija. — Rewisijas komisija.

Otrà Rigas krahj-aisdewu beedr.
(Rigà, Rigas Latweeschu Beedribas namà.)
Bilanze
31. martà 1893.

Debet.	rbl.	kp.	Kredit.	rbl.	kp.
Kase	1,388	96	Beedru dalibas nauda	46,028	41
Aisdewumi pret kihlam .	314,174	—	Noguldijumi	311,013	34
Tekoschi rehk. zit. bank. .	3,000	63	Augku augli.	3,171	52
Aisdewumi pret galw. . .	57,605	—	Rentes	15,992	84
(Kantora) Sihku isdew.	1,282	90	Sihku eenehmumi . .	480	68
Inwentars	655	60	Reserwas kapitals . .	1,420	30
	378,107	09		378,107	09

Beedriba maksà par noguldijumeeem no **5** lihds **5½%** gadâ, un nem par aisdewumeem 1) pret wehrtspapireem no **5½** lihds **6%** gadâ, 2) pret obligazijam **6** lihds **7%** gadâ, 3) pret galweneekeem **7%** gadâ.

Wisi noguldijumi schajà beedribà ir atswabinati no krona nodokleem.

Darischanu laiks katru darbdeenu no plkst. 10—2 deenà.

Walde.

Pirmà Kreewijas ugunsapdroschinaschanas beedriba,
dibinata **1827** Peterburgâ.
Pilnigi eemaksats pamat kapitals 4,000,000 rbl.
Reserwes kapitali . . . 8,000,000 rbl.
General-agents: **R. John Hafferbergs,**
Rigâ, Kungu eelâ Nr. 22.

Печатать разрѣшается. Рига, 2 апрѣля 1893 г. — Рижскій Полиціймейстеръ Подполковникъ Рейхартъ. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataju un burtu-lehjeja Ernsts Plates, Rigâ, pee Petera basnizas.